

Regionaal Archief Rivierenland

Programmabegroting

2023

en

Meerjarenraming

2024 -2026

Regionaal Archief Rivierenland
J.S. de Jongplein 3
4001 WG Tiel
Telefoon: 0344 – 612230
e-mail: info@rarivierenland.nl

BESLUIT PROGRAMMABEGROTING 2023 EN MEERJARENRAMING 2024-2026

Het Algemeen Bestuur;

Gelet op artikel 24 van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Archief Rivierenland,

Besluit:

1. Programmabegroting 2023 vast te stellen en
2. de Meerjarenraming 2024-2026 ter kennisgeving aan te nemen.

Aldus besloten in de vergadering van het Algemene Bestuur van 7-7-2022.

Rutger van Steppenshoef
~~T. van Maanen~~
Voorzitter

E. Kok-Majewska
Secretaris

MANAGEMENTSAMENVATTING

De begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 geven inzicht in onze opgave voor de komende jaren voor zowel ons programmaplan als ook financieel. Onderstaand een kort resume.

Het nieuwe beleidsplan 2022-2025 van het Regionaal Archief Rivierenland is leidend geweest voor het opstellen van het programmaplan evenals de financiële begroting. Het thema van het beleidsplan is DATA. En wel DATA in al haar facetten: duurzaamheid data, ketendata, metadata, gebruik van data en presentatie van data. Met al deze facetten van DATA komen wij dagelijks in aanraking in ons werk en het is belangrijk hierin steeds toekomstbestendige keuzes te maken. De speerpunten en prioriteiten hierin voor 2023 zijn verwoord in het programma plan.

Afgelopen 2 jaar hebben we op een aantal zaken aanzienlijke achterstanden opgelopen als gevolg van corona. Dit vooral op het gebied van materiele verzorging en inventarisatie, maar ook in de doorontwikkeling van het e-depot (casus Bommelewaard). Een inhaalslag op deze vlakken is zeker noodzakelijk. Hiervoor hebben we ook in ons programma een aantal digitaliseringsprojecten opgenomen die hier een grote bijdrage aan leveren. Natuurlijk blijft de realisatie van deze projecten voor een deel afhankelijk van de ontwikkelingen op het gebied van corona.

De vertaling van dit programma naar onze baten en lasten blijven, ondanks de diverse lastenverzwaringen die we voorzien, in evenwicht met elkaar. Zo zijn in deze begroting en meerjarenraming voor de komende jaren zaken opgenomen die zorgen voor een structurele verzwaring in de lasten, dit zijn met name energieprijsstijgingen, stijging van de rentelasten en investeringen op het gebied van automatisering ICT. Deze veelal structurele verhogingen worden door ons opgevangen door het doorvoeren van structurele verlagingen in de lasten dan wel verhoging in de inkomsten van onze dienstverlening. Door deze balans in lasten en baten weten wij structurele verhogingen en noodzakelijke investeringen op te vangen zonder de bijdrage per inwoner extra te verhogen. De bijdrage per inwoner voor 2023 is zelfs 4 cent lager dan de prognose meerjarenraming 2023-2025.

Tot slot onderbouwen de cijfers uit de (verplichte) paragrafen en financiële begroting de gezonde financiële positie en bedrijfsvoering van het RAR.

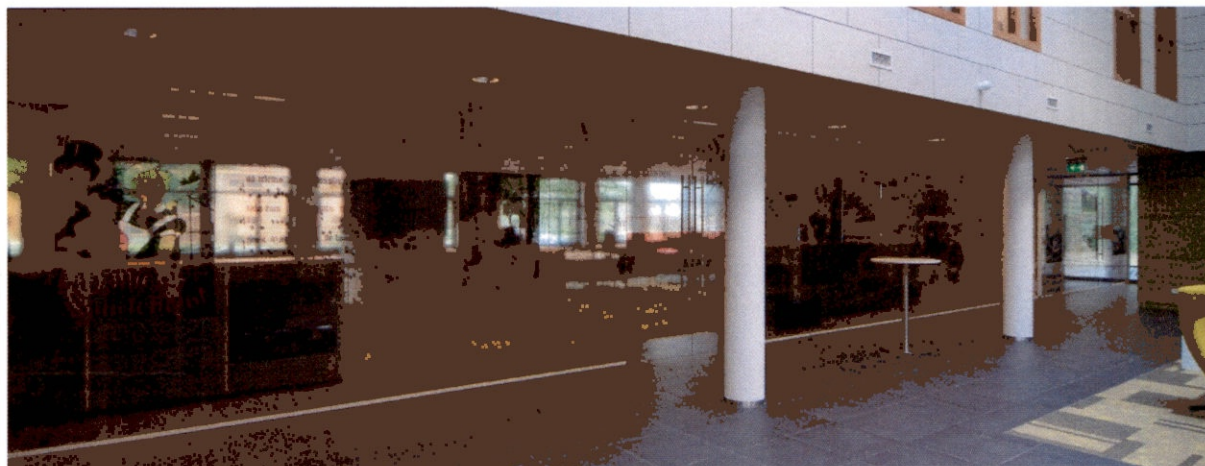

Foto RAR: de Studiezaal

Inhoudsopgave

BESLUIT PROGRAMMABEGROTING 2023 EN MEERJARENRAMING 2024-2026	2
MANAGEMENTSAMENVATTING.....	3
Inhoudsopgave	4
1 Inleiding	5
1.1 Leeswijzer	5
1.2 Kaders	5
1.3 Deelnemende Gemeenten	7
1.4 Samenstelling Bestuur	7
2 Programmaplan	9
2.1 Doelstellingen en missie van het Regionaal Archief Rivierenland.....	9
2.1.1 Doelstelling	9
2.1.2 Missie	9
2.1.3 Beleidsplan 2022-2025	9
2.2 Wat gaan we ervoor doen?	10
2.2.1 Taakgebieden.....	10
2.2.2 Taakgebieden en prioriteiten begroting 2023.....	11
2.3 Wat mag het kosten?.....	15
2.3.1 Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien.....	16
2.3.2 Overzicht van de kosten van Overhead	17
2.3.3 Het bedrag van de Vennootschapsbelasting	18
2.3.4 Overige toelichting.....	18
3 Paragrafen.....	20
3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	20
3.2 Onderhoud kapitaalgoederen	21
3.3 Financiering.....	22
3.4 Bedrijfsvoering.....	24
5 Financiële begroting	27
5.1 Overzicht van de baten en lasten en de toelichting	27
5.2 Uiteenzetting financiële positie en de toelichting.....	28
BIJLAGEN.....	29
Bijlage 1: Overzicht geraamde Overhead 2023-2026.....	29
Bijlage 2: Geprognosticeerde begin- en eindbalans 2023-2026.....	30
Bijlage 3: Overzicht van incidentele baten en lasten 2023-2026	31
Bijlage 4: Overzicht van reserves en voorzieningen 2023-2026.....	32
Bijlage 5: Format voor de begroting van de deelnemende gemeenten.....	33

1 Inleiding

Voor u ligt de programmabegroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026 van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Archief Rivierenland (RAR). De begroting is een instrument/document dat wordt opgesteld op basis van art. 24 lid 4 van de gemeenschappelijke regeling. Hierin staat: Het dagelijks bestuur overlegt aan de gemeenteraden voor 1 april van elk jaar de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het volgende jaar.

Eind 2021 is door het Algemeen Bestuur het nieuwe beleidsplan 2022-2025 vastgesteld. Dit beleidsplan is bij de opstelling van de begroting 2023 leidend geweest voor het archiefprogramma evenals in de Meerjarenraming 2024-2026.

Hieronder wordt in het kort toegelicht hoe het document is opgebouwd en waar u welke informatie kunt vinden. Daarna zijn opgenomen de kaders waarbinnen deze begroting en meerjarenraming zijn opgesteld, de deelnemende gemeentes en de samenstelling van het bestuur.

1.1 Leeswijzer

Beleidsbegroting

Hoofdstuk 2 en 3 omvatten samen de beleidsbegroting. Hierin komen aan de orde:

- in hoofdstuk 2 het Programmaplan met onze doelstellingen ons programmaplan voor 2023.
- in hoofdstuk 3 de Paragraven, hier is de begroting onderbouwd met relevante financiële informatie en de verplichte paragrafen volgens de begrotingsregels (BBV).

Financiële begroting

Hoofdstuk 4 omvat de financiële begroting. Dit deel van de begroting bestaat uit:

- Het overzicht van baten en lasten en de toelichting
- De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

1.2 Kaders

De begroting 2023 is opgesteld op basis van onderstaande financiële- en beleidskaders. Deze zijn in overeenstemming met de kaders uit onze kaderbrief van 30 november 2021.

Beleidskaders

De begroting is opgesteld op basis van:

- De gemeenschappelijke regeling Regionaal Archief Rivierenland;
- Het "Beleidsplan Regionaal Archief Rivierenland 2022-2025";
- De wet- en regelgeving waaronder de Gemeentewet (GW) en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Wet open overheid (Woo)

Op 26 januari 2021 heeft de Tweede Kamer de Wet open overheid (Woo) aangenomen. Op 5 oktober 2021 heeft ook de Eerste Kamer ingestemd met het initiatiefvoorstel Wet open overheid (Woo). Het doel van de nieuwe wet is om de gehele overheid transparanter en toegankelijker te maken. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is.

Op dit moment is er nog onvoldoende duidelijk wat de consequenties zijn van de Woo voor het Regionaal Archief Rivierenland en haar dienstverlening. Zodra hier meer inzicht in is verkregen gaan we in overleg met de gemeenten over doorbetaling van de door het Rijk via de algemene uitkering voor gemeenschappelijke regelingen beschikbaar gestelde budgetten voor implementatie en

uitvoering van de Wet open overheid (Woo). Dit doen we in gezamenlijkheid en samenwerking met alle Gemeenschappelijke Regelingen in Rivierenland. Vooralsnog zijn hier in de begroting en in de meerjarenraming geen zaken voor opgenomen.

Financieel kader programmabegroting en meerjarenraming

Voor het opstellen van de programmabegroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026 zijn de volgende uitgangspunten van de Kaderbrief Programmabegroting 2023 van de Regio Rivierenland gevolgd:

- Een stijging van 2,75% per jaar over de formatie/salariskosten (inclusief pensioenlasten) van peildatum maart 2022;
- Een prijsstijging van de kosten budgetten van 1,5% per jaar;
- De inwoneraantallen van het CBS per 1 januari 2022.

Het uitgangspunt van het Algemeen Bestuur is een structureel en reëel sluitende begroting en incidentele tekorten te dekken vanuit de algemene reserve. De geldende ratio van het weerstandsvermogen is door het Algemeen Bestuur vastgesteld op minimaal 1,0. Dit betekent voor het RAR een minimaal niveau van weerstandscapaciteit van € 211.000.

Het RAR hanteert op basis van de in 2009 aangetrokken financieringsmiddelen voor investeringen een (gemiddeld) rentepercentage van 4,75%. Dit betreffen annuïtaire leningen welke zijn afgesloten voor de financiering van de bouw met een vaste rente gedurende de gehele looptijd.

Btw

Het Regionaal Archief Rivierenland is Btw-plichtig. Het bedrag per inwoner wordt als gevolg hiervan met 21% Btw belast. De betaalde Btw kan door de deelnemende gemeenten en het waterschap via de zogenaamde compensabele Btw worden verhaald.

Foto RAR: Collage aan bronnen

1.3 Deelnemende Gemeenten

De deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling Regionaal Archief Rivierenland per 1 januari 2022 zijn: Buren, Culemborg, Geldermalsen, Maasdiel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel.

1.4 Samenstelling Bestuur

Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Archief Rivierenland bestaat op 1 januari 2022 uit:

Dagelijks Bestuur

A. van Maanen	gemeente West Betuwe, voorzitter
H. van Kooten	gemeente Maasdiel
M. Wichgers	gemeente Culemborg
E. Kok-Majewska	directeur/streekarchivaris, secretaris

Algemeen bestuur

A. van Maanen	gemeente West Betuwe, voorzitter
H. van Kooten	gemeente Maasdiel
M. Wichgers	gemeente Culemborg
J. Meijers	gemeente Buren
M.A. Klein	gemeente Neder-Betuwe
F. Groen	gemeente Tiel
C.A.H. Zondag	gemeente Zaltbommel
E. Kok-Majewska	directeur/streekarchivaris, secretaris

Beleidsbegroting

In dit deel:

- Hoofdstuk 2: Programmaplan
- Hoofdstuk 3: Paragrafen

2 Programmaplan

In dit hoofdstuk wordt conform de Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) omschreven:

- wat de beoogde maatschappelijke effecten zijn van het programmaplan: **Doelstelling en missie**;
- op welke wijze de maatschappelijke effecten worden nagestreefd: **Wat gaan we er voor doen?**;
- wat de raming is van de baten en lasten: **Wat mag het kosten?**

2.1 Doelstellingen en missie van het Regionaal Archief Rivierenland

2.1.1 Doelstelling

Art. 3 GR RAR: Het Regionaal Archief heeft tot doel het binnen het samenwerkingsgebied vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis en vervult daartoe de volgende taken:

- a) de zorg voor en het beheren van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden van de deelnemers.
- b) het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht.
- c) de zorg voor het beheer van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden van instanties die niet bestuurlijk in de regeling participeren en waaraan op contractbasis diensten worden verleend.
- d) het stimuleren van de lokale en regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen, beheren en bewaren van een zo compleet mogelijke collectie relevant bronnenmateriaal op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis.

2.1.2 Missie

Het Regionaal Archief Rivierenland is een professionele, toekomstgerichte archiefdienstverlener voor het Rivierengebied, die klantgerichtheid en zorgvuldigheid in de dienstverlening aan de burger en de overheid voorop heeft staan, die de meerwaarde van samenwerkingsverbanden onderkent en die op actieve wijze gebruik van bronnen en informatie daaruit stimuleert.

De kerntaken van het RAR zijn:

- Het aanbieden van historische informatie en/of belevingskansen aan een zo breed mogelijk publiek op de voor hen meest geschikte manier.
- Als professionele collectiebeheerder archieven en collecties verwerven, bewaren, toegankelijk maken en gebruik ervan stimuleren.

Om deze collecties op optimale wijze te beheren en beschikbaar te stellen, werkt het RAR volgens drie kernwaarden: *Betrouwbaar, Betrokken en Bekwaam*.

2.1.3 Beleidsplan 2022-2025

Eind 2021 is door het Algemeen Bestuur het beleidsplan RAR 2022-2025 vastgesteld. Het thema van het beleidsplan is DATA. En omvat al haar facetten, zoals:

- ◆ Duurzaamheid data (en daarin)
 - digitale duurzaamheid
 - algoritmes
 - beheer en behoud
 - archiveren bij de bron
- ◆ Ketendata (en daarin)
 - common Ground principes
 - acquisitie particulier materiaal

- impact netwerksamenleving
- uitplaatsing archieven
- ◆ Metadata (en daarin)
 - digitaliseren van archieven en collecties
 - beeldbank
 - inzet vrijwilligers
 - ontsluiting van archieven
- ◆ Gebruik van data (en daarin)
 - publiek
 - onderzoek
 - educatie
- ◆ Presentatie van data (en daarin)
 - doelgroepen
 - website
 - sociale media
 - open data

Het beleidsplan is net als het vorige in vragende vorm opgesteld. Koersvast en met de meeste mogelijke flexibiliteit voor de komende jaren. De vragen die op antwoord wachten, stellen ons in staat om open te staan voor en snel te participeren op technologische en maatschappelijke ontwikkelingen. Het volledige beleidsplan kunt u vinden via onderstaande QR-code.

2.2 Wat gaan we ervoor doen?

2.2.1 Taakgebieden

Het RAR biedt brede dienstverlening aan, waarvan de burgers de vruchten plukken:

- Professioneel archiefbeheer
- Studiezaaldienstverlening
- Uitstekende depotfaciliteiten
- Inspectie
- Advisering, kennisoverdracht en begeleiding bij procesverbetering, e-Depot, TMLO, WHO, WOO, webarchivering
- Digitale dienstverlening, beeldbank en SOD (Scanning on Demand)
- Educatieprogramma's en tentoonstellingen(ruimte)
- Promotie van de regionale historie op internet (o.a. via Google Grants programma, You Tube en social media) en in de (landelijke)media
- Vergaderfaciliteiten voor overheden en gelieerde organisaties
- Extra projecten en ondersteuning

Om het deze brede dienstverlening binnen het opgestelde beleid ten uitvoer te kunnen brengen is de organisatie van het Regionaal Archief Rivierenland ingedeeld in de volgende taakgebieden:

1. Ontsluiting papieren erfgoed
2. Digitale ontwikkeling
3. Inspectie
4. Dienstverlening

Taakgebieden	Hoofdprocessen	Beleidsplan 2019-2021	Gemeenschappelijke Regeling RAR, artikel 3
1. Ontsluiting papieren erfgoed	Verwerven Bewerken Inventariseren Conserveren Acquisitie	Ontsluiting	<ul style="list-style-type: none"> • Beheer • Zorg en beheer • Stimuleren regionale geschiedbeoefening • Aanleggen, beheer en bewaren van relevante bronmateriaal
2. Digitale ontwikkeling	Digitaliseren en Adviseren	Digitalisering Collectie E-depot	<ul style="list-style-type: none"> • Beheer • Zorg en beheer • Stimuleren regionale geschiedbeoefening
3. Inspectie	Inspecteren	Inspectie	<ul style="list-style-type: none"> • Toezicht op het beheer
4. Dienstverlening	Gebruiken Leren en beleven	Erfgoedgebruik	<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren regionale geschiedbeoefening

Tabel 1 Taakgebieden RAR

2.2.2 Taakgebieden en prioriteiten begroting 2023

Hieronder per taakgebied de prioriteiten voor 2023.

1. Ontsluiting Papieren Erfgoed

Onder dit cluster valt zowel de verwerving, de materiële verzorging en conservering, het archief- en collectiebeheer als het systematisch beschrijven van de historische bronnen. Dit zodat ze voor het publiek beschikbaar zijn en de documenten optimaal behouden kunnen blijven.

De volgende speerpunten en prioriteiten zijn voor het taakgebied Ontsluiting Papieren Erfgoed voor 2023 gepland:

- ◆ Preventie en controle
- ◆ Depotbeheer
- ◆ Verpakken (duurzaam verpakken in zuurvrij omslagen en dozen, etikettering en standplaatsregistratie voorkomt niet alleen schade aan de archiefstukken, maar draagt ook bij aan het snel kunnen vinden van de stukken voor studiezaal of scanning-on-demand)
- ◆ Conserveren van archiefstukken, zodat deze erfgoedveilig kunnen worden geraadpleegd op de studiezaal of gedigitaliseerd
- ◆ Schade-inventarisatie
- ◆ Doorloop van enkele projecten van 2022 naar 2023, zoals het verpakken en bergen van groot formaten en het afronden project militieregisters

- ◆ Inventarisatie: beschrijven van niet geïnventariseerde aanvullingen van gemeentearchieven, vooral van recenter verworven archieven van na 1978
- ◆ Inventariseren van tekeningen en kaarten van Tiel, project gestart in 2022, loopt door in 2023
- ◆ Inventariseren van ten minste twee kerkarchieven
- ◆ Verder ontsluiten van bouwvergunningen ten behoeve van de database op de website
- ◆ Voor Buren, Culemborg, Neder-Betuwe, Tiel en West-Betuwe bovendien: ieder jaar worden tussen 10 en 20 archieven zonder toegang ontsloten (onder andere het archief van Muziekvereniging Ad Astra in Asperen wordt ontsloten)
- ◆ Indexering: afronding voor alle gemeenten worden dtb-registers geïndexeerd (MD en ZB alleen lidmaten, overige gemeenten alle soorten registers)
- ◆ Indexering: voor alle gemeenten worden notariële akten geïndexeerd
- ◆ Indexering: voor meerdere gemeenten worden testamenten en boedels geïndexeerd
- ◆ Indexering: na afronding van de indexering van de akten van de Burgerlijke stand van Lingewaal, worden ook de akten van alle andere gemeenten geïndexeerd
- ◆ Voor ca 10 kernen wordt de straatnaamgeschiedenis uitgezocht en verwerkt in een daarvoor bestemde toegang
- ◆ Direct beschrijven van nieuwe aanwinsten, toegangen online beschikbaar stellen
- ◆ Verdere ontsluiting van bibliotheek- en atlascollecties. In het bijzonder de documentatiecollecties
- ◆ Uit de beschreven atlascollecties keuzes maken voor de beeldbank
- ◆ Materiële en inhoudelijke ondersteuning bij digitalisering en SOD voor gemeenten en particulieren
- ◆ Uitbouwen van het projectmatig werken bij ontsluiting en vrijwilligersbegeleiding
- ◆ Versterken van de inzet en begeleiding van vrijwilligers voor secundaire ontsluiting
- ◆ Het constant zowel actief als passief verwerven van archieven, publicaties en beeldmateriaal. Hiervoor is voortdurend overleg nodig met de aanbieders/uitgevers van materiaal. Deze verwerving zorgt ervoor dat interessant materiaal niet verloren gaat

2. Digitale ontwikkeling

Onder dit taakgebied valt zowel digitalisering als advisering. Digitalisering omvat alle werkzaamheden die nodig zijn om de bronnen digitaal op de juiste wijze permanent beschikbaar te maken. 'Advisering' heeft tot doel de gemeenten, het waterschap en de gemeenschappelijke regelingen te ondersteunen bij de verbetering van de kwaliteit van het archief- en informatiebeheer.

De volgende speerpunten en prioriteiten zijn voor het taakgebied digitalisering en advisering voor 2023 gepland:

Digitalisering:

- ◆ S-o-D gemeenten
- ◆ S-o-D particulieren uitbreiden naar particuliere archieven
- ◆ Verdere digitalisering van het kernbestand (Overheidsarchieven, kwetsbare stukken, veel geraadpleegde stukken)
- ◆ Als de rijkssubsidie voor Metamorfoze eind 2022 wordt gehonoreerd digitalisering gehele archief Chamotte Unie N.V. te Geldermalsen
- ◆ Verdere digitalisering atlas (kaarten, tekeningen, prenten etc.) en fotocollecties gehele werkgebied. (Delen van verschillende collecties zijn gedaan. Plan opstellen en uitvoeren voor verdere verwerking en afronding van collecties)

Projecten:

- ◆ Afronding verbeterplan MAIS-Flexis
- ◆ Vervolg project Vele Handen notariële repertoria 1811 – 1935
- ◆ Vervolg project AVG in MAIS-Flexis
- ◆ Vervolg project DMS Corsa (gebruik, opschonen, reguleren en koppeling met e-Depot)
- ◆ Het vervangen/vernieuwen van alle draagbare werkstations (laptops)
- ◆ Voorbereiding vernieuwing website

Advisering:

- ◆ Het ontwikkelen van uiteenlopende kennisproducten voor klantorganisaties inzake de duurzame toegankelijkheid van archiefbescheiden
- ◆ Het uitdragen van het principe van archiving by design in advies en indien van toepassing participatie naar deelnemers RAR
- ◆ Het door-ontwikkelen van beleid inzake beheer en toegankelijkheid van digitale archiefbescheiden in ons e-Depot
- ◆ Het verwerken van MDTO in advieslijn richting gemeenten inzake digitale overbrenging.
- ◆ Het werven en inwerken van een nieuwe adviseur digitale ontwikkeling
- ◆ Het afronden van overbrenging van digitaal archief BVEB naar ons e-Depot
- ◆ Het verkennen van overbrenging van digitaal archief rechtsvoorgangers West Betuwe i.s.m. BvoWB
- ◆ Het afronden van e-depottoetsen over documentmanagementsystemen deelnemers RAR.
- ◆ Het technisch en functioneel inrichten van uitplaatsing voor digitale archiefbescheiden in ons e-Depot in samenwerking met betrokken partijen
- ◆ Het opzetten van een digitale ontvangstruimte bij een overbrengingstraject van digitale archiefbescheiden voor het e-depot
- ◆ Het optimaliseren van onze e-Depot workflows in samenwerking met gemeenten o.b.v. de eerste ervaringen met het overbrengen van digitaal archief van Bommelerwaardse gemeenten naar het e-Depot
- ◆ Het effectueren van onze e-Depot workflow “opname van digitaal particulier archief”

3. Inspectie

Onder dit taakgebied valt toezicht en inspectie. Inspectie en toezicht heeft tot doel de toetsing van de kwaliteit van het archief- en informatiebeheer aan wettelijke eisen en de veiligstelling van in de toekomst over te dragen wettelijk te bewaren archiefbescheiden.

De volgende speerpunten en prioriteiten zijn voor het taakgebied inspectie voor 2023 gepland:

- ◆ Inspecties bij alle aangesloten gemeenten, bij gemeenschappelijke regelingen en het Waterschap Rivierenland, ten aanzien van basisvereisten duurzame toegankelijkheid
- ◆ Vertalen uitgangspunten nieuwe Archiefwet, nieuw Archiefbesluit en nieuwe Archiefregeling naar inspectiebeleid voor de komende jaren
- ◆ Audits bij gemeenten die een vervangingsbesluit hebben, voor zover dat niet in 2022 is gebeurd.
- ◆ Vervolg Strategisch Informatie Overleg (SIO) voor gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, waaronder bedrijfsvoeringsorganisaties
- ◆ Beoordelen van de vernietigingslijsten
- ◆ Implementeren van toezichtaanpak aan en archieftoezicht op de verbonden partijen.
- ◆ Jaarlijkse update van het RAR collectiehulpverleningsplan

- ◆ Uitvoeren van twee relevante thema onderzoeken inclusief een kennisnotitie/handreiking naar de klantorganisaties

4. Dienstverlening en educatie

Onder dit taakgebied valt de dienstverlening aan het publiek (studiezaal, beeldbank, SOD en online diensten). Daarnaast omvat dit taakgebied het organiseren van educatieve activiteiten, tentoonstellingen en in samenwerking met partners het erfgoed onder de aandacht brengen.

De volgende speerpunten en prioriteiten zijn voor het taakgebied dienstverlening voor 2023 gepland:

- ◆ Verbeteren digitale dienstverlening: zoals het uitbreiden gebruik social media en andere digitale platforms
- ◆ Onderzoekers faciliteren in hun onderzoek: actief begeleiden in de beschikbare bronnen en in het zoeken op onze website
- ◆ Faciliteren en stimuleren samenwerking historische verenigingen uit het werkgebied van het RAR
- ◆ Activiteiten rondom de Maand van de Geschiedenis
- ◆ Intensievere samenwerking met cultuurcoördinatoren en ICC'ers basisonderwijs
- ◆ Contacten onderhouden en uitbreiden met relevante vakgroepen in middelbaar onderwijs en aanbieden van projecten op maat voor voortgezet onderwijs
- ◆ Zichtbaarheid in lokale en landelijke media vergoten
- ◆ Aanbieden van Maatschappelijke Stages aan middelbare scholieren
- ◆ Aanbieden van rondleidingen en lezingen
- ◆ Faciliteren van bijeenkomsten van verbonden culturele of overheidsinstellingen
- ◆ Ontwikkelen van nieuwe educatieve programma's voor in de klas in samenwerking met de cultuurcoaches Buren en West Betuwe, dit les programma zal modulair opgebouwd worden. Met een algemeen deel over de regio, om daarna het programma toe te spitsen op de verschillende kernen. Voor deze ontwikkelkosten wordt subsidie aangevraagd bij de erfgoededucatiesubsidie van het Fond Cultuurparticipatie
- ◆ Coördinatie van Erfgoedpact en Regioplan uitvoering
- ◆ Uitvoeren voor de Gemeente Tiel, Buren, Culemborg en Neder Betuwe afspraken uit het nieuwe Cultuur en Erfgoedpact met o.a. een oral history project, waarbij ook de vertelvoorstellingen horen
- ◆ Vormgeven van de afspraken uit de Regioplan met o.a. het historische stripboek voor de regio
- ◆ Verkennen van de mogelijkheden van regiobreed toepassing van MET (Mobile Erfgoed Tentoonstelling) en/of Interactieve regiokaart

COVID-19

Voor alle taakgebieden is het wenselijk om enige voorbehoud te noemen. De globaal geplande speerpunten en prioriteiten zijn afhankelijk van de verdere Corona maatregelen in 2022 en 2023 en de consequenties die deze maatregelen op langere termijn kunnen hebben.

2.3 Wat mag het kosten?

Het overzicht van de begrote baten en lasten 2023-2026 is opgenomen in onderstaande tabel:

Omschrijving programma	Begroting 2021			Rekening 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Archiefbeleid	2.441.189	149.242	-2.291.947	2.419.660	151.037	-2.268.623	2.669.620	213.842	-2.455.778	2.629.110	114.742	-2.514.368	2.709.140	150.212	-2.558.928	2.736.160	130.692	-2.605.468	2.794.720	136.182	-2.658.538
Totaal programma's	2.441.189	149.242	-2.291.947	2.419.660	151.037	-2.268.623	2.669.620	213.842	-2.455.778	2.629.110	114.742	-2.514.368	2.709.140	150.212	-2.558.928	2.736.160	130.692	-2.605.468	2.794.720	136.182	-2.658.538
Algemene dekkingsmiddelen	0	2.568.047	2.568.047	0	2.628.629	2.628.629	0	2.718.738	2.718.738	0	2.784.448	2.784.448	0	2.836.388	2.836.388	0	2.890.508	2.890.508	0	2.951.358	2.951.358
Overhead	271.000	0	-271.000	237.228	0	-237.228	257.500	0	-257.500	264.580	0	-264.580	271.860	0	-271.860	279.340	0	-279.340	287.020	0	-287.020
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	5.100	0	-5.100	487	0	-487	5.460	0	-5.460	5.500	0	-5.500	5.600	0	-5.600	5.700	0	-5.700	5.800	0	-5.800
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	2.717.289	2.717.289	0	2.657.375	2.779.666	122.291	2.932.580	2.932.580	0	2.899.190	2.899.190	0	2.986.600	2.986.600	0	3.021.200	3.021.200	0	3.087.540	3.087.540	0
Toevoeging/onttrekking aan reserves:																					
Weerstandvermogen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve E-depot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve informatisering/bedrijfsvoering	0	0	0	0	50.929	50.929	0	30.000	30.000	0	40.000	40.000	0	40.000	40.000	0	40.000	40.000	0	40.000	40.000
Reserve inventarisatie achterstanden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Website	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25.000	25.000	0	0	0	0	0	0
Subtotaal mutaties reserves	0	0	0	0	50.929	50.929	0	30.000	30.000	0	40.000	40.000	0	65.000	65.000	0	40.000	40.000	0	40.000	40.000
Geraamde resultaat			0			122.291			0			0			0			0			0

(In de saldokolommen geldt: - = nadelig en + = voordelig)

2.3.1 Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de bijdrage per inwoner van de aangesloten gemeenten en de bijdrage van het Waterschap (dienstverleningsovereenkomst).

Gemeentelijke bijdragen

Voor het begrotingsjaar 2023 geldt de datum van 1 januari 2022 als peildatum voor het aantal inwoners. Het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten bedroeg op de peildatum 231.289 (begroting 2022: 229.085). Ten opzichte van het begrotingsjaar 2022 is het aantal inwoners met 0,96% gestegen.

De totale lasten voor de deelnemende gemeenten voor het jaar 2023 worden begroot op € 2.584.448.

Inwonerbijdrage 2023

De bijdrage voor de begroting 2023 bedraagt € 11,17 per inwoner (Lasten € 2.584.448 : 231.289 inwoners = € 11,17 afgerond). In 2022 bedroeg deze bijdrage € 10,99. De stijging ten opzichte van 2022 bedraagt afgerond 1,63%.

Hieronder het overzicht van de bijdrage per gemeente op basis van het aantal inwoners.

Gemeente	Inwoneraantal 1-1-2022	Inwoner- bijdrage 2023
Buren	27.165	303.545
Culemborg	29.387	328.373
Maasdriel	25.511	285.063
Neder-Betuwe	25.033	279.721
Tiel	42.271	472.341
West Betuwe	51.968	580.696
Zaltbommel	29.954	334.709
Totaal	231.289	2.584.448

Meerjarenraming 2024-2026

De verwachte ontwikkeling voor de komende jaren van de totale lasten is, op basis van de huidige inzichten, hieronder opgenomen voor de jaren 2024-2026.

Lasten	2022	2023	2024	2025	2026
Te verdelen in €	2.518.738	2.584.448	2.636.388	2.690.508	2.751.358

De meerjarenraming 2024-2026 laat de ontwikkeling zien in de totale lasten. Uitgaande van de inwonersaantallen per 1-1-2022 is hiermee tevens een raming af te geven van de verwachte bijdrage per inwoner vanaf 2023.

Inwonerbijdrage	2022	2023	2024	2025	2026
Per inwoner in €	10,99	11,17	11,40	11,63	11,90
stijging t.o.v. voorgaand jaar	2,92%	1,63%	2,01%	2,05%	2,26%

In deze begroting en meerjarenraming zijn voor de komende jaren zaken opgenomen die zorgen voor een structurele wijzigingen in de lasten, dit zijn met name energieprijsstijgingen, toename in rentelasten en investeringen op het gebied van automatisering ICT. Deze veelal structurele verhogingen worden door ons opgevangen door het doorvoeren van structurele verlagingen in de lasten dan wel verhoging in de inkomsten van onze dienstverlening. Voorbeelden hiervan zijn verlaging in de lasten over gebouwexploitatiekosten door btw-teruggave mogelijk te maken (hiervoor zijn met VvE administratieve aanpassing doorgevoerd). Maar ook het verhogen van onze baten door het structureel doorbalansen van de kosten van onze dienstverlening, mede door een verdere professionalisering van deze dienstverlening. Hiermee blijft er een balans in onze lasten en baten en weten wij een structurele verhogingen en noodzakelijke investeringen op te vangen zonder de bijdrage per inwoner extra te verhogen.

Wij voorzien met deze begroting en meerjarenraming zelfs een lichte verlaging in de bijdrage per inwoner in vergelijking met de eerder vastgestelde begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025. Ofwel voor 2023 is deze € 0,04 lager en in 2024 en 2025 € 0,03 lager dan de prognose in de meerjarenraming 2022-2025, zie hieronder de vergelijking.

Inwonerbijdrage - vergelijking	2023	2024	2025
Vastgestelde begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025	11,21	11,43	11,66
Begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026	11,17	11,40	11,63
daling tov meerjarenraming uit 2022	0,04	0,03	0,03

Dienstverleningsovereenkomst Waterschap Rivierenland (WSRL)

Met het Waterschap Rivierenland is een dienstverleningsovereenkomst gesloten. In deze overeenkomst is bepaald dat het Regionaal Archief Rivierenland de archieven van de voormalige Waterschappen beheert. In juni 2014 is i.v.m. de aansluiting SAB een nieuwe 10-jarige overeenkomst met het WSRL afgesloten met stilzwijgende jaarlijkse verlenging.

De kosten van het toezicht zijn in de nieuwe overeenkomst met het waterschap niet in de prijs per m2 opgenomen. Dit onderdeel van de dienstverlening wordt apart per jaar afgerekend met het waterschap.

Onvoorzien

De post onvoorziene uitgaven is voor 2023 geraamd op € 5.500 (2022: € 5.460). Op basis van de ervaring in de afgelopen jaren wordt dit vooralsnog toereikend geacht voor het begrotingsjaar 2023.

2.3.2 Overzicht van de kosten van Overhead

Met ingang van 2019 is het taakveld Overhead in de begroting een verplicht onderdeel en moeten de kosten van Overhead afzonderlijk in het Programmaplan worden gepresenteerd. In de Notitie Verbonden Partijen van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt onder meer op de toepassing van overhead bij Gemeenschappelijke Regelingen ingegaan.

In de begroting is taakveld Overhead opgenomen. Dit taakveld is nader onderverdeeld in:

- lasten gemeentelijke overheadfuncties (i.c. programma archiefbeleid)
- lasten 'eigen overhead' (personeelskosten directie, management en ondersteuning)

Taakveld Overhead	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten gemeentelijke overhead functie	2.675.080	2.634.610	2.714.740	2.741.860	2.800.520
'Eigen overhead'	257.500	264.580	271.860	279.340	287.020
Totaal lasten	2.932.580	2.899.190	2.986.600	3.021.200	3.087.540
Bijdragen overhead	2.932.580	2.899.190	2.986.600	3.021.200	3.087.540
Totaal baten	2.932.580	2.899.190	2.986.600	3.021.200	3.087.540

2.3.3 Het bedrag van de Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 is de vennootschapsbelasting ook van toepassing voor decentrale overheden. Het RAR staat op het standpunt dat er geen VpB-plicht geldt voor het RAR. De belastingdienst geeft per brief, d.d. 4 juli 2019 aan dat het RAR niet belastingplichtig is voor de VpB. Voor de jaren 2016, 2017 en 2018 zal de belastingdienst geen aanslagen VpB opleggen. Vanaf het jaar 2019 e.v. wordt door het RAR geen uitnodiging tot het doen van aangifte VpB gedaan. Het is onze verwachting is dat er in de nabije toekomst geen verandering zal zijn die wel leidt tot VpB-plicht voor het RAR. Indien er onverhoopt wel belastingplicht volgt, vloeien hieruit geen nadelige financiële consequenties voor het RAR voort, aangezien er bij eventuele belaste activiteiten geen winstpotentie is. In de begroting en meerjarenraming is daarom een nihilpost inzake de vennootschapsbelasting opgenomen.

2.3.4 Overige toelichting

RAR is voor de gemeenten een Verbonden Partij

Voor de gemeente is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft een Verbonden Partij. Het RAR is voor de gemeenten een Verbonden Partij. In bijlage 5 is een format opgenomen, dat door de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten kan worden gebruikt voor het opstellen van hun eigen begroting.

Beleidsindicatoren en effecten van de betrokkenheid van de Verbonden Partij

In artikel 8b van het Besluit Begroting en Verantwoording staat dat het programma de volgende aspecten moeten bevatten:

- a) de doelstelling, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten, ten minste moeten worden toegelicht aan de hand van de bij ministeriele regeling vastgestelde beleidsindicatoren;

Dit is niet van toepassing voor het RAR omdat er voor de maatschappelijke effecten van het RAR geen verplichte indicatoren zijn voorgeschreven.

- b) de wijze waarop men die effecten streeft te bereiken en de betrokkenheid hierbij van de Verbonden Partij.

Hiervoor wordt verwezen naar de eerdergenoemde doelstellingen en het beleidsplan van het RAR.

Overzicht van incidentele baten en lasten 2023-2026

In de programmabegroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 zijn voor een bedrag van € 160.000 (zijnde elk jaar een bedrag van € 40.000) aan lasten opgenomen voor digitaliseringsprojecten. Deze lasten worden gedekt door de onttrekking aan de bestemmingsreserve informatisering/ digitalisering/ bedrijfsvoering. Deze projecten dragen bij aan het wegwerken van de achterstanden die de afgelopen 2 jaar zijn ontstaan als gevolg van corona en het veelal verplicht thuiswerken. Voor de daadwerkelijke realisatie van deze projecten geldt dat deze afhankelijk zijn van de mogelijke

Coronamaatregelen in de komende jaren. Mogelijk dat deze projecten hierdoor naar achteren kunnen verschuiven.

In de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 zijn, op basis van de inzichten van afgelopen jaren, geen incidentele lasten voorzien voor gevolgen van corona (zoals de coronamaatregelen). Indien deze zich voordoen zal getracht worden dit binnen de begroting op te lossen dan wel via onttrekkingen aan de reserve bedrijfsvoering.

In de programmabegroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 is tevens in het jaar 2024 een bedrag van € 25.000 aan lasten opgenomen voor het vernieuwen van de website. Deze lasten worden gedekt door de onttrekking aan de bestemmingsreserve website.

We voorzien ook voor de komende jaren dat er weer projecten worden opgepakt waarvoor een financiële overheidsbijdrage wordt ontvangen. Hiervoor zal net als bij de eerdere projecten (zoals Metamorfoze) een voorziening worden getroffen vanuit waar we de lasten zullen dekken. Omdat deze projecten op dit moment van begroten nog niet voldoende concreet zijn, kunnen we deze nog niet benoemen.

Overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Dit overzicht is terug te vinden in bijlage 4.

3 Paragrafen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) stelt regels aan welke paragrafen er in de begroting moeten zijn en wat daarin aan de orde komt. De paragrafen in de begroting geven een dwarsdoorsnede van een aantal aspecten. Ze gaan over onderwerpen die in de gehele begroting terug te vinden zijn en waaraan politieke of financiële risico's verbonden zijn. De paragrafen geven het algemeen bestuur en de raden van de deelnemende gemeenten op een andere manier dan het begrotingsprogramma inzicht in de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling RAR.

In deze programmabegroting zijn de volgende paragrafen opgenomen:

- ◆ Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- ◆ Onderhoud kapitaalgoederen
- ◆ Financiering
- ◆ Bedrijfsvoering

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- a. De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- b. Alle risico's waarvoor geen directe maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Doelen van het RAR met betrekking tot het weerstandsvermogen en risicobeheersing

De doelen van het RAR zijn als volgt geformuleerd:

- We zorgen voor een solide financieel beleid met een transparant inzicht in de kosten en geldstromen;
- We zorgen voor een structureel en reëel evenwicht in de begroting en de meerjarenraming;
- Onze planning- en control cyclus is zo ingericht dat het DB en het AB de sturings- en verantwoordingsinformatie krijgen die ze nodig hebben.

Beleid

Het RAR hanteert de volgende uitgangspunten voor het risicomangement:

- Het RAR wil de continuïteit van de organisatiedoelen waarborgen en de vermogenspositie beschermen;
- Het RAR wil actief haar risico's beheersen en kunnen opvangen en wil voorkomen dat incidentele tegenvallende financiële resultaten verhaald moeten worden op de gemeenten.

De hoogte van de ratio van het weerstandsvermogen is door het Algemeen Bestuur in 2014 vastgesteld op minimaal 1,0. Medio 2017 heeft het Algemeen Bestuur de Update 2017 Risicomanagement & Weerstandsvermogen vastgesteld, dat in 2019 en 2020 een vervolg heeft gekregen en waarbij de minimale norm van 1,0 is gehandhaafd. In 2022 zal er een update plaatsvinden van op deze ratio. Op basis van de actuele cijfers bedraagt het normbedrag van de weerstandscapaciteit € 211.000.

Bij de bepaling van de weerstandscapaciteit werd voorgaande jaren naast de stand van het weerstandsvermogen (voorheen: algemene reserve) ook de standen van de bestemmingsreserves

betrokken. Doordat er echter ook op termijn onttrekkingen uit de bestemmingsreserves zullen plaatsvinden (zie het overzicht incidentele baten en lasten), is besloten dat het weerstandvermogen te laten groeien tot het normbedrag van de weerstandscapaciteit ad. € 211.000. Hiervoor zijn jaarlijks dotaties gedaan aan het weerstandvermogen, waarmee het weerstandvermogen per 1-1-2022 de omvang heeft bereikt van € 211.000. De ratio is in de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 altijd >1,0.

De ratio is hierbij als volgt berekend:
$$\frac{\text{weerstandvermogen}}{\text{risico's}} = \frac{\text{€ 211.000}}{\text{€ 211.000}} = 1,0$$

De verwachte stand van het weerstandvermogen is opgenomen in onderstaand overzicht:

	Stand 31-12-2021	Mutaties 2022	Stand 31-12-2022	Mutaties 2023	Stand 31-12-2023	Mutaties 2024	Stand 31-12-2024	Mutaties 2025	Stand 31-12-2025	Mutaties 2026	Stand 31-12-2026
Weerstandvermogen	211.000	0	211.000	0	211.000	0	211.000	0	211.000	0	211.000
Reserve E-depot	58.021	0	58.021	0	58.021	0	58.021	0	58.021	0	58.021
Reserve Bedrijfsvoering	235.280	-30.000	205.280	-40.000	165.280	-40.000	125.280	-40.000	85.280	-40.000	45.280
Reserve Inventarisatie achterstar	5.263	0	5.263	0	5.263	0	5.263	0	5.263	0	5.263
Reserve Website	25.000	0	25.000	0	25.000	-25.000	0	0	0	0	0
Totaal reserves	534.564	-30.000	504.564	-40.000	464.564	-65.000	399.564	-40.000	359.564	-40.000	319.564

Kengetallen

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de volgende kengetallen in de begroting verplicht gesteld.

De kengetallen van het RAR staan in onderstaande tabel:

Kengetallen	R 2020	R 2021	B 2022	B 2023	B 2024	B 2025	B 2026
1A Netto schuldquote	193	183	159	154	145	136	122
1B Netto schuldquote gecorr. alle verstrekte leningen	193	183	159	154	145	136	122
2 Solvabiliteitsratio	5,5	6,7	5,7	5,4	4,9	4,6	4,2
3 Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
4 Structurele exploitatieruimte	6	4	1	1	1	1	1
5 Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Voor het RAR zijn inmiddels (meerjarige) ervaringscijfers beschikbaar. Zichtbaar is de dalende trend van de netto schuldquote van 193 in 2020 naar 154 in 2023. Dit is een positieve ontwikkeling, immers hoe lager dit kengetal des te minder is de afhankelijkheid van vreemd vermogen. De schuldquote geeft namelijk aan de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. De solvabiliteit laat na 2021 een licht dalende trend zien: van 6,7 in 2021 naar 5,4 in 2023. Dit duidt op een licht ongunstige ontwikkeling qua financiële weerbaarheid. In dit kader is het van belang het eigen vermogen stabiel te houden (zie ook de paragraaf weerstandvermogen).

De structurele exploitatieruimte geeft aan in hoeverre de het RAR in staat is structureel de eigen lasten te dragen. Dit kengetal moet neutraal of positief zijn. De trend laat zien dat er sprake is van een stabiele exploitatieruimte: 2023 is 1.

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf kapitaalgoederen betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen bevat tenminste de kapitaalgoederen gebouwen.

Van deze kapitaalgoederen wordt het volgende aangegeven:

- het beleidskader
- de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties
- de vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Afschrijving

In de staat van activa zijn de investeringen van de gebouwen van het RAR opgenomen. Het betreft de investeringen nieuwbouw en de investering uitbreiding archiefdepot. De investeringen worden op basis van annuïteiten afgeschreven.

Onderhoudsplan en kosten van onderhoud

Groot onderhoud gebeurt door de VvE op basis van het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) van de VvE. Jaarlijks wordt door het RAR een bedrag betaald aan de VvE t.b.v. de uitvoering van het MJOP. In 2020 en 2021 is de begroting: de Meerjarenonderhoudsbegroting (MJOB) herijkt. Op basis hiervan is het jaarlijkse bedrag geactualiseerd naar de huidige stand van zaken. Daarin is rekening gehouden met een index van 2,0% en een looptijd van 40 jaar. De Meerjarenonderhoudsbegroting (MJOB) wordt 2 jaarlijks geactualiseerd. Hierin worden uiteraard nieuwe technologische ontwikkelingen meegenomen.

Investeringsmiddelen

In de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 zijn tevens opgenomen de lasten, in de vorm van afschrijvingen, van de benodigde ICT-investeringen ad € 110.000 (€ 10.000 in 2023, € 24.000 in 2023, €33.000 in 2025 en €43.000 in 2026). Komende jaren zijn er investeringen voorzien op ICT-gebied, zijnde de periodiek terugkerende vervanging en benodigde vernieuwing van aanwezige apparatuur en infrastructuur. Aangezien dit een onlosmakelijk deel is van de bedrijfsvoering van het RAR zijn deze investeringen op de balans voorzien als activa en zullen jaarlijkse afschrijvingen in de exploitatie begroting terugkomen. Hiermee wordt voorzien in een gezonde financiële bedrijfsvoering voor ICT-investeringen.

3.3 Financiering

In de paragraaf financiering komen zoals de naam al aangeeft de aspecten rond de financiering aan de orde. In dit kader is het verplicht onder meer te voldoen aan de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO).

Geldleningen

De geldmiddelen bestaan uit middelen in rekening-courant en corresponderende deposito-rekeningen. In 2008 zijn twee vaste geldleningen voor de toenmalige nieuwbouw afgesloten. Deze zijn in 2009 opgenomen. Omdat de investeringskosten voor de nieuwbouw lager uit zijn gevallen, is de depotuitbreiding met een deel van de overblijvende financiële middelen gefinancierd.

Rentelasten, renteresultaat en toerekening van rente

De aan het programma toe te rekenen rente wordt bepaald door de externe rente die bestaat uit de rente die betaald wordt over afgesloten leningen.

Beide leningen zijn annuïteiten leningen met een vaste rente gedurende de gehele looptijd.

Lening A heeft een hoofdsom van € 2 miljoen en een looptijd van 20 jaar. De rente is gedurende de gehele looptijd 4,73%. Lening B heeft een hoofdsom van € 8 miljoen en een looptijd van 40 jaar. De rente is gedurende de gehele looptijd 4,78%. In de toerekening van rente aan de investeringen wordt uitgegaan van 4,75%.

Kapitaallasten

De looptijd en de aflossing van de beide leningen lopen gelijk aan de kapitaallastberekening voor de investering van de nieuwbouw.

Garantstelling deelnemende gemeenten aan BNG

De deelnemende gemeenten staan op basis van artikel 26, lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling voor de geldleningen garant bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

Berekening van het EMU¹ -saldo

Berekening EMU saldo	2022	2023	2024	2025	2026
Exploitatie saldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, art 17c)	-30.000	-40.000	-65.000	-40.000	-40.000
Afschrijvingen ten laste van exploitatie	267.428	281.794	301.986	319.213	342.379
Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-20.550	-28.950	-81.000	-48.300	-48.000
Betalingen ten laste van de voorzieningen	248.992	-15.743	-15.743	-14.243	-14.243
Berekend EMU saldo	465.870	197.101	140.243	216.670	240.136

Schuldigerkenning door Energie BV

Dit betreft de rentevergoeding aan het RAR op basis van een schuldigerkenning door de Energie BV. Dit is in verband met een akte "recht van opstal t.b.v. WKO-installatie" (Warmte Koude Opslag) aan de Energie B.V. De jaarlijkse rentevergoeding aan het RAR bedraagt € 14.242 (4,5% over € 316.510).

Energie BV is in 2019 gefuseerd met Thius, waarmee het juridisch eigendom van de WKO bij Thius is komen te liggen. Gezamenlijk met Thius is besloten dat het fiscaal gezien het beste is de WKO bij Thius in eigendom te houden. Waarbij er tussen Thius en RAR (die beide exploitatienut hebben van de WKO) aanvullend afspraken worden gemaakt over belangrijke besluitvormingsaspecten van de WKO en de gezamenlijke zeggenschap hierin.

Daarnaast heeft het Dagelijks Bestuur van het RAR ingestemd met het voorstel om de lening aan Thius ad. € 316.510,- in 2022 af lossen. Aangezien hiermee de jaarlijkse rentevergoeding aan het RAR ad. € 14.242 zou komen te vervallen, is hier in overleg met de accountant een voorziening voor getroffen. Uit deze voorziening wordt jaarlijks eenzelfde bedrag onttrokken, zodat de financiële effecten hiervan over een lagere periode vereffend worden.

Financieringspositie

Financieringsbehoefte	2022	2023	2024	2025	2026
A. Investeringen netto	-20.550	-28.950	-81.000	-48.300	-48.000
B. Afschrijvingen -/-	-267.428	-281.794	-301.986	-319.213	-342.379
C. Aflossingen leningen	235.133	246.518	257.705	270.932	284.051
Nieuw op te nemen leningen	0	0	0	0	0
Vaste schuld 31-12	7.601.696	7.355.178	7.097.472	6.826.540	6.542.490

Kasgeldlimiet

Het kasgeldlimiet wordt berekend op basis van 8,5% van het begrotingstotaal. De ontwikkeling van de kasgeldlimiet voor de komende jaren is als volgt:

¹ EMU saldo is het financieringssaldo minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking, uitgedrukt in geld, van een overheid die lid is van de Europese Monetaire Unie (EMU).

Berekening kasgeld	2022	2023	2024	2025	2026
Totale lasten c.q. begrotingstotaal	2.932.580	2.899.190	2.986.600	3.021.200	3.087.540
Percentage regeling	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	249.269	246.431	253.861	256.802	262.441

Het RAR zal hier gelet op liquiditeitspositie geen gebruik hoeven te maken van de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

Om de (rente) risico's op de leningen portefeuille te beheren is de renterisiconorm van toepassing. Deze norm heeft als uitgangspunt dat de aflossingen en/of renteherziening in enig jaar nooit meer mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Deze norm is gebaseerd op de Wet Financiering Decentrale Overheden. In de tabel is onder regel 5a is te zien dat het RAR voor de jaren 2023-2026 ruimschoots binnen de gestelde norm blijft.

Renterisico		2022	2023	2024	2025	2026
1	Renteherzieningen op vast schuld	0	0	0	0	0
2	Aflossingen	235.133	246.518	257.705	270.932	284.051
3	Renterisico (1+2)	235.133	246.518	257.705	270.932	284.051
4	Renterisiconorm	586.516	579.838	597.320	604.240	617.508
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4<3)	351.383	333.320	339.615	333.308	333.457
5b	Overschrijding renterisiconorm (3>4)	0	0	0	0	0

Berekening renterisiconorm		2022	2023	2024	2025	2026
4a	Totale lasten	2.932.580	2.899.190	2.986.600	3.021.200	3.087.540
4b	Norm	20%	20%	20%	20%	20%
4	Renterisiconorm	586.516	579.838	597.320	604.240	617.508

3.4 Bedrijfsvoering

Uitgangspunt formatie en personeelskosten

De personele formatie en de bijbehorende salariskosten voor de begroting 2023 worden geraamd op basis van de actuele personele formatie en personeelsplanning van peildatum maart 2022 (ten tijde van het opstellen van de begroting). Sinds meerdere jaren maakt het RAR gebruik van de diensten van de Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe (BvoWB) inzake de personeels- en salarisadministratie via een dienstverleningsovereenkomst. Deze overeenkomst is in 2021 herzien, hierdoor stijgen de jaarlijkse kosten middels een ingroeimodel van twee jaar uiteindelijk met 7.000 euro.

Ontwikkelingen formatie en personeelskosten

Het aantal fte op 01-03-2022 is 21,20. Voor de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 van het RAR is de verwachte formatie ontwikkeling als volgt:

Functie	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Directeur/streekarchivaris	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Adjunct-directeur	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Ondersteuning	0,56	0,56	0,56	0,56	0,56	0,56
Medewerkers	18,64	19,64	19,64	19,64	19,64	19,64
Totaal	21,20	22,20	22,20	22,20	22,20	22,20

Ziektevervanging

Verzuim wordt in eerste instantie opgevangen in de eigen organisatie. In de begroting 2023 is voor een bedrag van € 21.431 rekening gehouden met vervanging wegens ziekte (1,5% van de loonsom).

Inhuur tijdelijk personeel

Inhuur van tijdelijk personeel vindt deels plaats binnen het bestaande loonkostenbudget uit de vrijval van personeelskosten van niet of niet direct ingevulde vacatures. Daarnaast is in de begroting 2023 voor de inhuur van tijdelijk personeel een bedrag van € 40.210 opgenomen.

Werkzaam

Voor het jaar 2023 zijn de kosten van inhuur via Werkzaam van 1,7 fte in de begroting opgenomen. Deze bedragen € 26.140.

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten

Het RAR dient vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in de begroting in te gaan op de zogenaamde jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Onder arbeidsrechtelijke verplichtingen worden verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig dan wel voormalig personeel. Het BBV schrijft voor dat jaarlijkse arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume via de exploitatie moeten lopen. Als de verplichtingen niet van een vergelijkbaar volume zijn, dan moet hiervoor een voorziening worden getroffen. Bij het RAR is daarvan geen sprake.

Financiële begroting

In dit deel:

- Het overzicht van baten en lasten en de toelichting
- De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

5 Financiële begroting

5.1 Overzicht van de baten en lasten en de toelichting

Omschrijving programma	Rekening 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Archiefbeleid																		
<i>Programma Archiefbeleid</i>	218.173	99.647	-118.526	311.110	159.600	-151.510	205.970	69.000	-136.970	208.880	79.000	-129.880	211.860	84.000	-127.860	214.890	89.000	-125.890
<i>Personeelskosten - programma</i>	1.046.159	13.626	-1.032.532	1.133.000	0	-1.133.000	1.164.160	0	-1.164.160	1.196.170	0	-1.196.170	1.229.060	0	-1.229.060	1.262.860	0	-1.262.860
<i>Overige personeelskosten</i>	40.643	0	-40.643	46.780	0	-46.780	47.600	0	-47.600	48.910	0	-48.910	50.240	0	-50.240	51.620	0	-51.620
<i>Huisvestingskosten</i>	874.054	14.242	-859.812	909.100	14.242	-894.858	918.240	14.242	-903.998	956.830	39.242	-917.588	941.950	14.242	-927.708	957.550	14.242	-943.308
<i>Organisatie, beheer & administratie</i>	30.569	0	-30.569	47.350	0	-47.350	48.760	0	-48.760	50.300	0	-50.300	51.270	0	-51.270	52.250	0	-52.250
<i>Automatiseringskosten</i>	195.324	23.521	-171.802	221.250	40.000	-181.250	228.110	31.500	-196.610	231.540	31.970	-199.570	235.020	32.450	-202.570	238.540	32.940	-205.600
<i>Rente- en financiering</i>	14.738	0	-14.738	1.030	0	-1.030	16.270	0	-16.270	16.510	0	-16.510	16.760	0	-16.760	17.010	0	-17.010
Totaal programma's	2.419.660	151.037	-2.268.623	2.669.620	213.842	-2.455.778	2.629.110	114.742	-2.514.368	2.709.140	150.212	-2.558.928	2.736.160	130.692	-2.605.468	2.794.720	136.182	-2.658.538
Algemene dekkingsmiddelen	0	2.628.629	2.628.629	0	2.718.738	2.718.738	0	2.784.448	2.784.448	0	2.836.388	2.836.388	0	2.890.508	2.890.508	0	2.951.358	2.951.358
Overhead																		
<i>Personeelskosten - overhead</i>	237.228	0	-237.228	257.500	0	-257.500	264.580	0	-264.580	271.860	0	-271.860	279.340	0	-279.340	287.020	0	-287.020
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	487	0	-487	5.460	0	-5.460	5.500	0	-5.500	5.600	0	-5.600	5.700	0	-5.700	5.800	0	-5.800
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	2.657.375	2.779.666	122.291	2.932.580	2.932.580	0	2.899.190	2.899.190	0	2.986.600	2.986.600	0	3.021.200	3.021.200	0	3.087.540	3.087.540	0
Toevoeging/onttrekking aan reserves:																		
Weerstandvermogen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve E-depot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Informatisering/bedrijfsvoering	0	0	0	0	30.000	30.000	0	40.000	40.000	0	40.000	40.000	0	40.000	40.000	0	40.000	40.000
Reserve inventarisatie achterstanden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal mutaties reserves	0	0	0	0	30.000	30.000	0	40.000	40.000	0	40.000	40.000	0	40.000	40.000	0	40.000	40.000
Geraamde resultaat			122.291			0			0			0			0			0

(In de saldokolommen geldt: - = nadelig en + = voordelig)

5.2 Uiteenzetting financiële positie en de toelichting

De uiteenzetting van de financiële positie bevat informatie over de balansposten in de begroting. Deze uiteenzetting moet op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording de volgende onderdelen bevatten:

- a. een raming voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in het programma is opgenomen;
- b. een geprognosticeerde begin- en eindbalans van het begrotingsjaar, die ten minste de posten bevat om een het EMU-saldo te kunnen berekenen;
- c. het EMU-saldo over het vorig begrotingsjaar en de berekening van het geraamde bedrag over het begrotingsjaar alsmede het jaar volgend op het begrotingsjaar.

Afzonderlijke aandacht wordt ten minste besteed aan:

- d. de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- e. de investeringen, onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut;
- f. de financiering;
- g. de stand en het verloop van de reserves;
- h. de stand en het verloop van de voorzieningen.

Ad a. Bestaande en nieuwe beleid

In de begroting 2023 is nieuw beleid opgenomen. De toelichting hierop is opgenomen in Hoofdstuk 1, programma archiefbeleid.

Ad b en c. Geprognosticeerde begin- en eindbalans

Deze balans is opgenomen in bijlage 2.

Ad d. Jaarlijks terugkerende arbeidskosten

Deze informatie is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Ad e. Investeringen

In de programmabegroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026 zijn investeringen opgenomen met betrekking tot ICT. Deze informatie is opgenomen in de paragraaf Wat mag het kosten

Ad f. Financiering

Deze informatie is opgenomen in de paragraaf financiering.

Ad g en h. Reserves en voorzieningen

Het overzicht van reserves en voorzieningen voor de jaren 2023-2026 is opgenomen in bijlage 4.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Overzicht geraamde Overhead 2023-2026

Overzicht van geraamde baten en lasten van het taakveld Overhead²:

Taakveld Overhead	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten gemeentelijke overhead functie	2.675.080	2.634.610	2.714.740	2.741.860	2.800.520
'Eigen overhead'	257.500	264.580	271.860	279.340	287.020
Totaal lasten	2.932.580	2.899.190	2.986.600	3.021.200	3.087.540
Bijdragen overhead	2.932.580	2.899.190	2.986.600	3.021.200	3.087.540
Totaal baten	2.932.580	2.899.190	2.986.600	3.021.200	3.087.540

² Elke GR is verplicht de baten en lasten te splitsen in de voorgeschreven taakvelden, in zowel de begroting als de jaarrekening. Art. 58a Wgr lid2 sub bepaalt dat de Informatie voor derden (IV-3) indeling en dus de taakveldindeling conform de gemeentelijke indeling geldt bij een gemeenschappelijke regeling van gemeente en provincie. Het overzicht van geraamde baten en lasten van de taakvelden is een verplichte bijlage. Voor het RAR is het Overzicht van geraamde baten en lasten van het taakveld Overhead 0.4 verplicht

Bijlage 2: Gepronosticeerde begin- en eindbalans 2023-2026

	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
ACTIVA						
Materiele vaste activa						
Gebouwen en terreinen	5.720.893	5.472.175	5.211.644	4.938.740	4.652.875	4.353.434
Frictiekosten aansluiting SAB bij RAR	-	-	-	-	-	-
ICT Apparatuur	35.806	37.647	45.334	97.252	112.204	117.267
	5.756.699	5.509.822	5.256.978	5.035.992	4.765.079	4.470.701
Vlottende activa						
Voorraden						
	4.719	-	-	-	-	-
Vorderingen						
Debiteuren	7.210	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Belastingen en premies sociale verzekeringen	17.881	-	-	-	-	-
Overlopende activa	3.624	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
	28.715	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000
Liquide middelen						
	3.058.756	3.289.520	3.240.103	3.122.641	3.068.378	3.024.463
Totaal activa	<u>8.848.889</u>	<u>8.854.342</u>	<u>8.552.081</u>	<u>8.213.633</u>	<u>7.888.457</u>	<u>7.550.164</u>
PASSIVA						
Eigen Vermogen						
Reserves	468.626	504.564	464.564	399.564	359.564	319.564
Resultaat boekjaar	122.291	-	-	-	-	-
	590.917	504.564	464.564	399.564	359.564	319.564
Vreemd vermogen						
	88.190	337.182	321.439	305.696	291.453	277.210
Langlopende schulden						
	7.601.696	7.355.178	7.097.473	6.826.540	6.542.490	6.244.685
Kortlopende schulden						
Aflossingsverplichtingen langlopende schulden	235.133	246.518	257.705	270.933	284.050	297.805
Crediteuren	70.900	70.900	70.900	70.900	70.900	70.900
Belastingen en premies sociale verzekeringen	113.311	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Overige passiva	148.741	240.000	240.000	240.000	240.000	240.000
	568.085	657.418	668.605	681.833	694.950	708.705
Totaal passiva	<u>8.848.889</u>	<u>8.854.342</u>	<u>8.552.081</u>	<u>8.213.633</u>	<u>7.888.457</u>	<u>7.550.164</u>

Bijlage 3: Overzicht van incidentele baten en lasten 2023-2026

Het RAR heeft in de begroting 2023-2026 de volgende incidentele baten en lasten opgenomen:

- ◆ € 160.000 onttrekking uit de reserve informatisering/digitalisering/bedrijfsvoering voor de uitvoering van digitaliseringsprojecten in 2023 - 2026.
- ◆ € 25.000 onttrekking uit de reserve website voor de realisatie van de vernieuwde website.

Bijlage 4: Overzicht van reserves en voorzieningen 2023-2026

	Stand 31-12-2021	Mutaties 2022	Stand 31-12-2022	Mutaties 2023	Stand 31-12-2023	Mutaties 2024	Stand 31-12-2024	Mutaties 2025	Stand 31-12-2025	Mutaties 2026	Stand 31-12-2026
Voorziening/vreemd vermogen											
Project Metamorfoze	51.776	-51.776	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Publicatiefonds	36.414	-1.500	34.914	-1.500	33.414	-1.500	31.914	0	31.914	0	31.914
Energie BV/ Rentelasten	0	302.268	302.268	-14.243	288.025	-14.243	273.782	-14.243	259.539	-14.243	245.296
Totaal voorzieningen	88.190	248.992	337.182	-15.743	321.439	-15.743	305.696	-14.243	291.453	-14.243	277.210
Reserves/eigen vermogen											
Weerstandvermogen	211.000	0	211.000	0	211.000	0	211.000	0	211.000	0	211.000
Reserve E-depot	58.021	0	58.021	0	58.021	0	58.021	0	58.021	0	58.021
Reserve bedrijfsvoering	235.280	-30.000	205.280	-40.000	165.280	-40.000	125.280	-40.000	85.280	-40.000	45.280
Reserve inventarisatie achterstanden	5.263	0	5.263	0	5.263	0	5.263	0	5.263	0	5.263
Reserve Website	25.000	0	25.000	0	25.000	-25.000	0	0	0	0	0
Totaal reserve	534.564	-30.000	504.564	-40.000	464.564	-65.000	399.564	-40.000	359.564	-40.000	319.564

Bijlage 5: Format voor de begroting van de deelnemende gemeenten

Informatie voor deelnemende gemeenten over de effecten en de betrokkenheid hierbij van de gemeenschappelijke regeling RAR

1. Naam	Regionaal Archief Rivierenland
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
3. Adres en Vestigingsplaats	J.S. de Jongplein 3, 4001 WG Tiel
4. Doelstelling en openbaar belang	Het Regionaal Archief heeft tot doel het binnen het samenwerkingsgebied vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis en vervult daartoe de volgende taken: a) de zorg voor en het beheren van de in de archiefwerkplaats berustende archiefbescheiden van de deelnemers; b) het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht; c) de zorg voor het beheer van de in de archiefbewaarpplaats berustende archiefbescheiden van instanties die niet bestuurlijk in de regeling participeren en waaraan op contractbasis diensten worden verleend, en d) het stimuleren van de lokale en regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen, beheren en bewaren van een zo compleet mogelijke collectie relevant bronnenmateriaal op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis.
5. Relatie met taakveld Overhead	De bijdrage aan het RAR is voor de gemeenten een last die verantwoord wordt op Taakveld 0.4 Overhead (zie bijlage 1).
6. Deelnemende gemeenten	Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel.
7. Bestuurlijk belang	De deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd in het Algemeen en het Dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Archief Rivierenland. Daarnaast zijn raadsleden betrokken bij de AB-vergaderingen via een BOV-constructie (beeldvormende en oordeelsvormende vergadering).
8. Financieel belang	Het aan het RAR ter beschikking gesteld bedrag is niet verhaalbaar als het RAR failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
9. Eigen Vermogen	Eigen Vermogen 31-12-2021: Reserves € 468.626 en een batig saldo € 122.291
10. Vreemd Vermogen	Vreemd Vermogen 31-12-2021: € 8.257.971
11. Gemeentelijke bijdrage	Voor 2023 is de totale gemeentelijke bijdrage begroot op € 2.584.448 Zie pagina 16 voor de verdeling over de deelnemende gemeenten.
12. Email	info@regionaalarchiefrivierenland.nl
13. Website	www.regionaalarchiefrivierenland.nl
14. Telefoon	Telefoon 0344 - 612 230
15. Risicoprofiel	Laag